

Från: Jesper Oredsson <jesper.oredsson@lksystems.se>
Skickat: den 16 juni 2023 13:03
Till: Remiss
Ämne: LK Systems AB -Remissvar möjligheternas byggregler.

Kategorier: Diariefört

Hej

Nedan följer LK Systems AB:s synpunkter på remissen av Möjligheternas Byggregler.

LK Systems remissvar: Boverkets nya byggregler -Allmänt

Det nya byggreglerna vilar på att branschen ska tolka och sätta regler, standarder och metoder för utförande. Idag inom VVS branschen har Säker Vatten en framträdande roll. Säker Vatten representerar VVS Installatörerna. Samarbetet mellan Säker vatten och oss VVS fabrikanter har genom åren varit mycket bra. Säker Vatten representerar dock inte VVS branschen fullt ut och det kan finnas risk för konflikter. En jämförelse är till exempel golvbranschen där GVK och GBR verkar. Dessa organisationer ägs gemensamt av installatörer och fabrikanter vilket gör att det som beslutas här representerar dess bransch på ett bättre sätt. Vidare intresserar sig Säker Vatten över lag endast för frågor som rör vattenskadesäkerhet. Utöver de frågorna finns det många fler frågor inom VVS som saknar sitt forum, inte minst för värmesystem, såsom golvvärme- och radiatorsystem tillsammans med tillverkare av värmekällor och ventilation.

Det har tillkommit en organisation som kallar sig Samhällsbyggandets Regelforum. En organisation som vi uppfattar vill skapa sig legitimitet att erkänna vilka branschregler som ska vara accepterade. Vem ger dem mandat göra så? Vilken kunskap har dom för att kunna erkänna bra branschregler? Och för de frågor där det inte finns branschorganisationer, eller branschorganisationer som kanske har dåligt stöd av branschen men trots det kliver fram och vill vara regelsättare. Kan detta bli bra?

LK Systems AB remissvar: Hygien, Hälsa och Miljö

5 kap. Rumshöjd

Nya förslaget säger *"rumshöjden ska vara tillräcklig för att undvika olägenheter för människors hälsa och vara anpassad till rummets avsedda användning"*. Vi anser att detta ställer till fler problem än nytta. Stora delar av branschen är standardiserad utifrån 2,40 m, allt från skivmaterial, väggreglar, dörrar, rörlängder, schaktlösningar, våtrumskassetter, köksinredningar till logistiklösningar med lastbärare, hyllstallage osv. En lägre takhöjd, vilket vi misstänker kan bli intressant, i tron att man ska spara byggkostnad kommer ur materialsynpunkt skapa dyrare produkter då dom måste finnas tillverkade för olika takhöjder. Eller om möjligt så kommer det skapa en massa spill som ska slängas med miljön som *"kostnadsbärare"*.

6 kap. Termiskt rumsklimat

Det står att *"bostäder ska ha en operativ temperatur på lägst 24 grader och högst 26 grader och kunna upprätthållas i utrymmen där människor vistas mer än tillfälligt"*.

Vi har förstått det som att värmesystemet ska dimensioneras för att vintertid kunna leverera 24 grader inomhustemperatur, trots att merparten av alla värmesystem inte kommer att gå med den höga temperaturen utan med den mer normala 20-21 grader. Som vi förstår det skulle detta vara ett sätt att möta den alltmer åldrande befolkningen och behovet av att kunna få extra varmt när man till exempelvis är mycket stillasittande. Denna

ändring medför en mycket stor påverkan på dimensionering av värmesystem som vi menar inte kan stå i proportion till behovet.

En högre inomhustemperatur kan vara rimligt att dimensionera och konstruera för i särskilda typer av boende, men inte som en generell regel för alla boenden. Sen ifrågasätter vi också riktigheten att bedöma detta utifrån att andelen äldre ökar då äldre idag är mer aktiva, friskare och lever längre. Så kanske andelen äldre som verkligen har behov av en förhöjd rumstemperatur är sammantaget oförändrat.

Om man då inte bor på ett särskilt boende, är det då inte rimligt att man i de fallen kompletterar med en extra rumsvärmare än att alla bostäder ska dimensioneras upp med allt vad det innebär gällande rör, ventiler, värmekällor och försämrade driftsparametrar. Nedan försöker vi beskriva konsekvenserna ifall vi ska dimensionera upp värmesystemen. Det kan också innebära att vi som tillverkare och leverantör av golvvärmesystem (inkluderat branschen) inte längre kan verka i marknaden utan att vi riskerar att slås ut.

Vi anser att gällande allmänna råd enligt FoHMF 2014:17 20-24 grader fortsatt bör gälla.

- Tvingas vi dimensionera för 24 grader innebär det större pumpar, rör, ventiler, högre energiförluster, dyrare installationer och en anläggning som inte går optimalt. Det blir ett tydligt steg tillbaka i utvecklingen mot energieffektivare byggnader.
- Toppeffekten vid dimensionerande utetemperatur riskerar att öka, vilket innebär att toppeffekten för producenten (energibolaget) ökar, och därmed den totala energikonsumtionen. Även här, ett steg tillbaka i utvecklingen.
- Går ändringen igenom får vi stora problem att dimensionera värmesystem, inte minst golvvärme. För att kunna avge effekt till rummet behöver golven vara varmare än rumstemperaturen. Rekommenderad golvtemperatur enligt FoHMF 2014:17 har tidigare sänkts från 27 till 26 grader med motiveringen att undvika risken att skapa ohälsa för känsliga grupper. Dimensionerar vi för 24 grader i rummet kan vi endast tillföra ca 20 W/m² till rummet (golvvärme avger ca 10W/m² per grads skillnad mellan golvytans och rummets temperatur). Normalt för nya bostäder är idag 30-40W/m². Är det en renovering krävs det 50-60W/m² då det renoverade huset ofta har sämre isolering. Detta innebär att flöden måste dimensioneras upp. Värmekällorna, ofta värmepumpar, kommer att behöva anpassas till de högre flödena. Alternativt kan framledningstemperaturen höjas vilket kommer att drabba värmepumparnas drift negativt. Dessa nya krav försämrar möjligheterna att skapa energieffektiva byggnader med bra komfort och god driftsekonomi.

Vistelsezon

I förslaget används inte längre en måttsett begränsad vistelsezon med motiveringen att kraven tydligare ska kopplas till den avsedda användningen och göra reglerna mer flexibla och funktionsbaserade. Byggherrens avsedda användning anger gränserna för var de önskade egenskaperna ska finnas.

Vi ifrågasätter att byggherren ska kunna, eller komma ihåg att definiera vistelsezonen. Möjligen för särskilda typer av boende men inte gällande vanliga bostäder. Om byggherren inte definierar vistelsezonen antar vi att hela rummet är en och samma vistelsezon.

Det är omöjligt att dimensionera och skapa ett och samma klimat i ett rum. Ett enkelt exempel är vid stora fönsterpartier som är mycket vanligt förekommande i bostäder. Där går det inte att ha samma klimat en decimeter innanför glaset som en bit in i rummet. Om man då möblerar ut till fönsterna och inte är nöjd med det upplevda klimatet riskerar detta att skapa rättstvister. Vi föreslår istället att gällande regler för vistelsezon fortsatt ska gälla men att byggherren har möjlighet att ändra ifall han anser det motiverat utifrån avsedd användning.

8 kap. Vatten- och Avloppsinstallationer, beständighet

Det är klart och relativt tydligt, i varje fall för oss i branschen, att vi ska för trycksatta system använda avzinkningshärdigt material i mässingskomponenter. Något vi stödjer vi fullt ut. Men det bör förtydligas att detta endast gäller för trycksatt material i kontakt med dricksvatten. För andra trycksatta system såsom till värme eller kylsystem behövs inte avzinkningshärdig mässing då de är slutna system med begränsad mängd vätska där korrosionsprocesser slutligen avstannar.

8 kap. Vatten- och Avloppsinstallationer, Installationer för tappvatten

Vi har, tillsammans med medlemmar, Säker Vatten, RISE, KIWA och SGBC tagit fram en branschrekommendation för dimensionering av tappvattenledningar som Säker Vatten utvecklat till vad som vi hoppas kan bli en mall för framtida sektorsnormer.

Vi önskar att vi använder begreppet "Dimensioneringsflöde" i stället för "Normflöde".

LK Systems remissvar: Säkerhet vid användning.

5 kap. Beskrivning av förslaget, 5.2.7 Regler om livslängd

I förslaget överläts det åt byggherren att avgöra vad som innefattas i begreppet "normalt underhåll" och "ekonomiskt rimlig livslängd". Vi är mycket oroade av den skrivelsen. Innebörden och andemeningen måste förtydligas.

Man kan tänka sig att bostadsutvecklare medvetet bygger bostadsrätter med låga ambitioner vad gäller underhållskostnader och livslängd. BRF:er projekteras och byggs i regel utan insyn för de kommande ägarna. Detta påverkar även många privata småhusbyggare, då de kan sakna beställarkompetens avseende kravställning. Skrivelsen, som den nu är formulerad, riskerar att leda till en utveckling som går tvärt emot våra ambitioner om hållbarhet, klimatavtryck och livslängd.

//

Med Vänliga hälsningar

Jesper Oredsson

Business development & Technical specialist
Water and Heating Systems

LK Systems AB

Box 9113

(Lockarpsvägen 5)

SE-200 39 Malmö

Sweden

Phone: +46 40 698 50 20

Mob. phone +46 70 573 67 26

lksystems.se